

PŘÍPADY Z PÁTRACÍ SLUŽBY

MICHAL DLOUHÝ

PRAGO LINE

EDICE OTISKY

MICHAL DLOUHÝ

PŘÍPADY Z PÁTRACÍ SLUŽBY

Praha 2014
Nakladatelství Jindřich Kraus - PRAGOLINE

© JUDr. Michal Dlouhý, 2014
© Nakladatelství Jindřich Kraus - PRAGOLINE 2014
ISBN:978-80-87872-84-0

Jednoho večera do mého rozjímání starého policejního vysloužilce zazvonil telefon. Ušlyšel jsem hlas svého někdejšího podřízeného a svěřence Michala Dlouhého. Je to již řádka let, co jsem si ho jako absolventa policejní školy vybral a nechal zařadit na kriminální oddělení, kterému jsem v té době velel. Vybral jsem si ho pro jeho schopnost analyzovat, koordinovat, hrát si s počítačem (kterému já dosud nerozumím) a také pro jeho neuvěřitelnou paměť.

Byl jsem zvědavý, proč mě volá. Požádal mě o schůzku, se kterou jsem rád souhlasil. Na schůzce mně v úhledných deskách předložil třicet zpracovaných kriminálních povídek - případů, které řešili příslušníci četnictva na území našeho státu v období takzvané I. republiky.

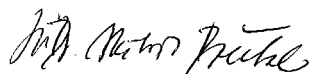
Požádal mě, abych si povídky přečetl a sdělil mu svůj názor. Nadšeně jsem souhlasil. Michal Dlouhý při studiu na vysoké škole zpracoval bezkonkurenční diplomovou práci na téma organizace četnického sboru. Jsem osobně přesvědčený, že v současné době nemáme fundovanějšího odborníka v tomto oboru. Před léty jsem ho doporučil jako odborného poradce režisérovi Dušanovi Kleinovi pro televizní seriál „**Hřichy pro pátera Knoxe**“. V nedávné době působil jako odborný poradce pro úspěšný televizní seriál „**Četnické humoresky**“ a také napsal několik námětů.

A tak jsem popadl desky s povídkami a druhý den na chalupě jsem je přečetl doslova jedním dechem.

Čtenářům se tak dostává do ruky dílo z prostředí četnické pátrací služby od počátku 20. století do roku 1939. Jsou to případy, které nebyly v současné době publikovány.

V krátkých povídkách jsou vyřešené případy, které vyšetřovali četníci a jsou popisovány v té době používaným úředním jazykem.

Jsem rád, že díky autorovi Michalovi Dlouhému spatřilo toto čtivé a zajímavé dílo světlo světa.

JUDr. Miloslav Dočekal

PÁR ŘÁDEK ÚVODEM

Případy z pátrací služby je soubor krátkých povídek zpracovaných na základě skutečných kriminálních případů, které byly vyšetřovány československým četnictvem v rámci takzvané pátrací služby. Při sestavování uvedeného souboru byly důsledně vybírány případy, které nebyly novodobě zpracovány.

Četnictvo - vojensky organizovaný strážní sbor mající za hlavní úkol pečovat o veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost. Působilo na části území pozdějšího Československa, náležejícího do rakouské části monarchie - bylo zřízeno po lombardském vzoru v roce 1849. Organizace četnictva doznala postupem času jistých změn a poslední z nich byla provedena v roce 1895.

Při vzniku samostatného československého státu v roce 1918 došlo k převzetí rakouské organizace četnictva na území Čech, Moravy a Slezska a k jejímu postupnému zavedení na území celého státu, tj. i na území Slovenska a Podkarpatské Rusi. Recipovaná organizace fungující bez podstatných změn od roku 1895 zaznamenala za dobu dvaceti let existence Československé republiky významné změny, spočívající ve zřizování specializovaných pracovišť, která za využití nejmodernějších technických prostředků zajišťovala plnění specifických úkolů.

Jedním ze specifických úkolů, který plnilo četnictvo přímo ze zákona, tj. bez zvláštních příkazů a pokynů politických či soudních úřadů, byl výkon **pátrací služby**, jejímž obsahem bylo objasňování zločinů a přečinů, zjištění a zadržení jejich pachatelů, jakož i pátrání po odcizených věcech. Výkon pátrací služby po celou dobu existence monarchie prováděli výhradně pracovníci **četnických stanic** ve větších obcích a městech, které byly jedinou výkonnou součástí v organizační struktuře četnictva. Nevídaný rozmach zločinnosti způsobený poválečným úpadkem morálky donutil mladý československý stát k provádění odpovídajících opatření v boji proti zločinu. Roku 1922 bylo zřízeno **četnické oddělení u Poznávacího úřadu policejního ředitelství v Praze**, jako centrála k řízení četnické pátrací služby a k poskytování znaleckých posudků, zejména z oboru daktyloskopie, ale také trasologie, grafologie a dalších. Z hlediska vývoje pátrací služby byl významný rok 1928, kdy došlo ke zřízení **40 četnických pátracích stanic**, což byla specializovaná pracoviště provádějící výkon pátrací služby na větším územním obvodu a využívající přitom speciálních technických metod, prostředků

a pomůcek, jimiž nedisponovaly četnické stanice. Zároveň s tím došlo k osamostatnění již zmíněného četnického oddělení z podřízenosti Poznávacímu úřadu pražského policejního ředitelství a jeho reorganizaci na **Ústřední četnické pátrací oddělení**, které jednotně řídilo výkon četnické pátrací služby na území celého státu prováděný četnickými stanicemi a četnickými pátracími stanicemi.

Vzhledem k tomu, že státní policejní úřady a jejich bezpečnostní oddělení s detektivy v tvrdčích působily pouze v několika velkých městech, vykonávali převážnou část pátrací služby na území státu, zhruba na 90 % státního území, uniformovaní četníci zařazení na četnických stanicích a na pátracích stanicích, Ústředním četnickém pátracím oddělení, ale i na ostatních specializovaných součástech četnictva, jako byly četnické silniční kontrolní stanice, četnické pohotovostní oddíly, četnické pohraniční kontrolní stanice a v neposlední řadě i četnické letecké hlídky.

Československé četnictvo bylo apolitickou organizací vyznačující se ve srovnání se sbory stráže bezpečnosti státních policejních úřadů vysokou odborností, profesionalitou, morálkou a hrdostí na příslušnost ke svému stavu. Toto se projevilo i v převládajícím podílu četnictva na vývoji československé kriminalistiky, neboť četnictvo bylo zakladatelem československé kynologie používané od roku 1921, mechanoskopie používané od roku 1931, bezpečnostního rozhlasu a bezpečnostního letectva, používaných od roku 1935. V řadách četnictva sloužily osoby mající významný podíl na rozvoji československé daktyloskopie, kriminalistické fotografie, balistiky, kriminalistických evidencí, ale také například v používání esperanta v policejní práci. Za dobu existence samostatného československého státu zahynulo při výkonu služby více než sto příslušníků četnického sboru a převážná část z nich zemřela rukou zločinnou.

Jednotlivé případy jsou autentické a byly vybrány z dobového tisku, odborné literatury, ale i z paměti a vzpomínek dosud žijících příslušníků četnictva. Případy jsou řazeny do celku podle časové posloupnosti a byly vybírány tak, aby přiblížily výkon pátrací služby v jednotlivých částech státu, tj. v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, na Slovensku a na Podkarpatské Rusi. Aby byl podán pokud možno úplný a objektivní obraz o výkonu pátrací služby, jsou zde zastoupeny případy různého druhu, od vražd a případů, kdy četník přišel při výkonu služby o svůj život, přes vyloupení nedobytných pokladen, podvody až po drobné krádeže.

Pokyny
pro
službu pátrací a daktyloskopickou
bezpečnostních orgánů.

Sestavili

kapitán Josef Povondra,
správce četnického oddělení u poznávacího úřadu policejního ředitelství
v Praze

a

kapitán Oldřich Pinkas,
přidělený 13. oddělení ministerstva vnitra.

Schváleno ministerstvem vnitra výnosem ze dne 29. července 1922
č. 54015-15 jako služební a učební pomůcka pro četnictvo.

1922

J. Gusek, nakladatelství v Kroměříži,
knihkupectví, knihtiskárna a sklad tiskopisů pro četnictvo.
Odborné knihkupectví pro četnictvo a stráž bezpečnosti.

APORT

(Čechy)

Již našim předkům, chodům střežícím státní hranici, byly známy přednosti psa doprovázejícího svého pána při výkonu strážní služby - ostrážitost, sluchové, zrakové a čichové schopnosti. Chodové byli proto i mistrem Jiráskem označováni jako Psohlavci. Rovněž tak armády začaly v průběhu 19. století používat služeb psů jako strážců, hledačů raněných, zahynulých a pronásledovaných uprchlých osob, nebo jako poslů tam, kde by člověk neprošel vůbec, či velmi pomalu. Naproti tomu rigidní ustanovení § 10 služební instrukce pro c. a k. rakouské četnictvo však obsahovala kromě požadavku na řádné ustrojení, vyzbrojení a vojenské chování četníka i z dnešního hlediska nepochopitelný zákaz vodění psů do služby, který platil od samého vzniku četnictva v monarchii.

Rakouská četnická správa byla, i přes doporučení rakouského vyšetřujícího soudce a zakladatele moderní kriminalistiky Dr. Hanse Grosse z roku 1897, o přednostech psů pro službu vykonávanou četnictvem, zásadně proti návrhům na zavedení psů u četnictva. Ledy se pohnuly až roku 1909, kdy vznikl spolek „Polizeihundverein“, který požádal ministerstvo zeměbrany, aby povolilo aktivní účast příslušníků četnictva na činnosti uvedeného spolku. Po předchozích průtazích udělil četnický inspektor, v rámci své působnosti, generálně všem příslušníkům četnictva povolení ke vstupu do spolku, avšak pod podmínkou, že tím pro četnictvo nevzniknou žádné větší materiální oběti. Uvedené povolení však v žádném případě neznamenalo povolení držet psy na četnických stanicích a vodit je do služby, neboť vodění policejních psů do služby by přivodilo více škod nežli prospěchu. Četnický inspektor poukazyval ve svém zdůvodnění na to, že četník se psem by se stal předmětem útoku volně pobíhajících psů a že jeho příchod do obce by byl místními hlídacími psy, hlavně v noci, zdaleka avizován. Tudíž zákaz vodit psa do služby obsažený v § 10 služební instrukce je plně odůvodněn...

Jedním ze zakladatelů četnické kynologie byl český četnický důstojník, rytmistr Theodor Rotter, který se pod vlivem uvedeného spolku, zprvu na vlastní náklady, zabýval chovem policejních psů. V roce 1908 v rámci dovolené navštívil v německém Saarbrückenu kurz pro výcvik služebních psů pruského četnictva. Po návratu do svého tehdejšího působiště na Kladně si z vlastních prostředků zakoupil dva vhodné psy a začal je

cvičit podle zkušeností získaných při pozorování zmíněného kurzu v Prusku. V roce 1910 byli na popud rytmistra Rottera s povolením ministerstva zeměbrany zařazeni na četnických stanicích v Ostravě, Karviné a Fryštátě tři policejní psi v majetku svých vůdců, kteří byli k tomuto účelu řádně vycvičeni. Vzápětí nato se četnické správě hromadily požadavky ostatních zemských četnických velitelství, aby i u nich byli na zkoušku povoleni policejní psi.

Tímto způsobem dostal na konci roku 1910 četník Jiří Macháček z četnické stanice v Písku povolení chovat a cvičit v četnických kasárnách svého psa Rolfa. Toto prováděl podle rytmistrem Rotterem nedávno vydané příručky „Výcvik a použití služebních psů“, která byla 27. července 1911 schválena s platností pro celé rakouské četnictvo a která obsahovala první pokyny k výcviku psa s požadavky na vlastnosti a schopnosti, jež musí mít vycvičený pes před zařazením do služby. Dále obsahovala i ustanovení, jak si má četník - vůdce „služebního“ psa počínati před soudem.

Po několikaměsíčním usilovném výcviku obdržel na základě přezkoušení Rolfovy poslušnosti četník Macháček od píseckého okresního strážmistra povolení vodit svého Rolfa do služby.

Při obchůzce vykonávané se služebním psem Rolfem kontroloval četník Macháček na nádraží plzeňsko-budějovické trati v Písku muže nesoucího pytel napěchovaný peřím. Výslechem zjistil, že se jedná o Františka Závorku, kovářského pomocníka, rozeného 12.9.1878 a příslušného do Smrkovice, který přenášené peří odcizil při vloupání do domku rolníka Jindřicha Berana ve Smrkovicích a chtěl je v Písku zpeněžit. Macháček potěšen vidinou „špícka“ - species facti nebo-li udání, které bude sepisovat u píseckého okresního soudu -, vyzval Závorku, aby ho následoval do vlaku, kterým se ho rozhodl eskortovat k soudu. Poté co se vlak rozjel, využil zatčený nestřeženého okamžiku a pokusil se o útěk otevřeným oknem jedoucího vlaku. Četníka, jenž mu v tom chtěl zabránit, bodl kapesním nožem ukrytým pod košilí do pravé ruky. Jelikož poraněný Macháček povolil sevření, zdařil se Závorkovi útěk. V tom služební pes Rolf bez jakéhokoliv povelu vyrazil oknem stále jedoucího vlaku za prchajícím zločincem, zakousl se do něho a držel ho až do příchodu svého pána z nouzově zastaveného vlaku. Po spoutání pachatele řetízky pokračovala eskorta k soudu po lními cestami. Tu se Rolf náhle vzdálil zpět k místu zápasu, aniž by poslouchal povely svého pána. Po chvíli se vrátil a přinesl svému vůdci corpus delicti - zakrvácený nůž, který pachatel ztratil nebo odhodil. A tak byl František Závorka píseckému okresnímu

soudu udán nejen pro přestupek krádeže podle § 460 trestního zákona, ale zejména pro zločin násilného vztažení ruky na osobu vrchnostenskou, podle § 81 trestního zákona, jejichž spáchání bylo doloženo odcizeným peřím a aportovaným nožem.

Ačkoliv se Evropa již zmítala ve válce, byl v roce 1915 zřízen u rakouského četnictva první psinec financovaný ze státních prostředků. Psinec vybudovaný v Písku nevedl nikdo jiný než rytmistr Rotter. Písecký psinec dodával každoročně určitý počet služebních psů pro jednotlivá četnická velitelství a jeho správce byl pověřen prováděním odborné inspekce četnických stanic se služebními psy. Rotter, mezi tím povýšený do hodnosti majora, mimo jiné doporučoval přidělovat služební psy četnickým stanicím v místech železničních křižovatek.

Výsledky dosahované používáním služebních psů přiměly zkostnatělou rakouskou četnickou správu k úpravě služby jejich vůdců. Po letitých diskusích bylo rozhodnuto o jejich vyzbrojení pistolí a o minimálním počtu pěti hodin služby se psem za den. Dále bylo povoleno používání psů při eskortách a rovněž bylo navrženo ustoupení od nuceného nošení náhubku v případě, není-li pes kousavý a je-li dobře vycvičen.

§ 10.

Četníkovi jest zakázáno, když koná službu, nebo vchází-li do místností úředních a do bytů soukromých, tabák kouřiti, psy s sebou voditi a nepřírozeně a pitvořivě se pohybovati, vůbec má se četník varovati všeho, co by mohlo dáti příčinu k nepříznivému posuzování, k pomluvám a nebo dokonce ku posměchu se strany obecnstva. >